



Ikäystävällisyys ja ilmastonmuutos – mistä on kysymys

27.3.2024

Ikäystävällisyysajattelu on kuluneen vuosikymmenen aikana vahvistunut. Yhä useammin tunnistetaan se, että megatrendiksi noussut väestön ikääntyminen ei ole vain sosiaali- ja terveysalaa koskettava kysymys. Ikääntyneiden ihmisten määrä kasvaa ja tämän myötä he näkyvät yhä enemmän yhteiskunnassa. Tämä tuo mukanaan erilaisia kehittämistarpeita eri elämänaalueilla ja yhteiskunnan sektoreilla. Samalla tästä seuraa myös erilaisia mahdollisuuksia esimerkiksi uusien palvelujen, tuotteiden ja liiketoiminnan kehittämiseksi.

Toinen koko maailmaa koskettava ilmiö on ilmastonmuutos, joka koskettaa kaikkia elämänalueita ja yhteiskunnan sektoreita. Sillä on vaikutuksia sekä yksilö- että yhteiskunnan tasolla, niin paikallisesti kuin globaalistikin.

Nämä kaksi hyvin merkittävää ilmiötä saattavat vaikuttaa erillisiltä. Olemmekohan tulleet pohtineeksi riittävästi niiden keskinäistä yhteyttä ikääntyneiden palveluissa ja laajemmin sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä päätöksenteossa?

Ilmastonmuutokseen liittyy ääri-ilmiöitä, kuten tulvia, myrskyjä ja helleaaltoja. Suomessa olemme toistaiseksi päässeet näiden ilmiöiden suhteen vähällä, tosin suomalaisessakin tutkimuksessa on tunnistettu yhteys hellepäivien ja etenkin sydän- ja verisuonisaisauksista johtuvien kuolemien välillä. Muualla Euroopassa helteiden aiheuttama kuolleisuus on usein esillä mediassa. Hellejaksot kuitenkin koettelevat jo nyt esimerkiksi asumismukavuuttamme. Toisaalta on ennakoitu muutoksia myös talvisäissämme. Kuluneena talvena on koettu erityisen kylmiä jaksoja, ja toisaalta vuodenaikaan nähden lauhoja kelejä. Maaseudulla vielä näkyvillä olevat ilmajohdot ovat vaurioherkkiä ja runsaslumisina talvina ilmenevät sähkökatkot saattavat venyä pitkiksikin.

Sääilmiöt aiheuttavat terveysriskejä ikääntyneille

Ikääntyneiden kohdalla hellejaksojen pitkittyminen ja sisätilojen lämpötilojen nousu eivät ole vain asumismukavuuteen liittyviä asioita. Kysymys on myös terveysriskeistä. Ikääntyneen ihmisen keho sietää kuumuutta huonommin, ja jotkin lääkeaineet voivat heikentää kehon normaalin lämmönsäätelyjärjestelmän toimivuutta. Helteiden aiheuttamat univaikeudet heijastuvat erilaisina oireina ja sairauksien pahentumisena. Äärimmäiset sääilmiöt, esimerkiksi myrskyt ja runsaat lumisateet, saattavat vaikeuttaa ikääntyneiden palvelujen saavutettavuutta.

Vähemmän huomiota ovat saaneet ilmastonmuutoksen aiheuttamat metsäpalariskit ja niistä syntyvät hengitystiereaktioita aiheuttavat pienhiukkaspäästöt sekä mahdollinen pilvisyyden lisääntyminen. Pilvisyys vaikuttaa mielenterveyteen erityisesti Suomen pimeässä talvessa. Pilvisyys ja valonmäärä vaikuttavat myös unen määrään ja laatuun.

Ikäystävällisyys on monien muiden näkökulmien huomioimisen lisäksi myös sitä, että osaamme tunnistaa ilmastonmuutoksen ikääntyville aiheuttamia terveysriskejä ja vaikutamme niiden vähentämiseksi niin arkityössä kuin poliittisessa päätöksenteossa.

Uutta osaamista sote-alan ammattilaisille ja opiskelijoille

Eurooppalaisen Erasmus+ -projektin tavoitteena on vahvistaa sote-alan ammattilaisten ja opiskelijoiden osaamista ilmastonmuutoksesta ikääntyneille aiheutuvien terveysriskien hallinnassa ja ehkäisemisessä. chAnGE-projektissa (Climate Change and healthy AgeinG: co-creating E-learning for resilience and adaptation) toimii korkeakouluja, ammatillisia oppilaitoksia ja sote-alan organisaatioita Irlannista, Itävallasta, Kreikasta, Portugalista ja Suomesta. Suomalaisina toimijoina ovat Karelia-ammattikorkeakoulu ja Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria.

Projektissa paneudutaan aihepiiriin monipuolisesti, ja tuloksena syntyy 14 mikro-oppimiskokonaisuutta. Nämä mikrot ovat pieniä, helposti lähestyttäviä ja nopeasti omaksuttavia verkko-opintoja, joiden laajuus vaihtelee puolesta kahteen opintopisteeseen. Mikroja tullaan tarjoamaan täydennyskoulutuksena sote-alan ammattilaisille sekä täydentävinä opintoina sote-alan opiskelijoille. Tavoitteena on vaikuttaa ilmastonmuutoksesta ikääntyneille aiheutuvien terveysriskien huomioimiseen asiakas- ja potilastyössä. Tärkeätä on myös pyrkiä vähentämään näitä riskejä ja tuottaa niistä tietoa ja näin vaikuttaa päätöksentekoon.

Projektin kehittämistyötä voi seurata projektin [verkkosivulta](#).



Co-funded by
the European Union



chAnGE -projekti on Euroopan unionin rahoittama. Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat ainoastaan tämän tekstin laatijoiden näkemyksiä eivätkä välttämättä vastaa Euroopan unionin tai Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA) kantaa. Euroopan unioni ja EACEA eivät ole vastuussa niistä.

Kirjoittajat:

Tuula Kukkonen, yliopettaja, projektipäällikkö, chAnGE-hanke, Karelia-ammattikorkeakoulu

Marika Lappalainen, opettaja, asiantuntija, chAnGE-projekti, Karelia-ammattikorkeakoulu

Anne Ryhänen, lehtori, asiantuntija, chAnGE-projekti, Karelia-ammattikorkeakoulu

Kaija Saramäki, lehtori, asiantuntija, chAnGE-projekti, Karelia-ammattikorkeakoulu

Elina Turunen, yliopettaja, asiantuntija, chAnGE-projekti, Karelia-ammattikorkeakoulu

Artikkelikuva: [freepik](#)

IKÄNYT! 1/2024

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Tikkarinne 9, 80200 Joensuu

Vaihde: 013 260 600

[Opiskelijaintra Pakki >>](#)

[Karelia-intra >>](#)

[Rekisteriselosteet >>](#)

[Saavutettavuusseloste >>](#)

[Asiakirjajulkisuuskuvaukset >>](#)

[Laskutusosoitteet](#)

[Hallinnon evästeitä >>](#)



Karelia on osa Invest eurooppalaiset yliopistot konsortiota



2022-2023

